

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Comparantur in genere demonstratiuo. Capvt LXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

Cicer. Dio. Halic. li. περι Δημοσθέν. Λαίτιος

re. Extant Ciceronis exornatiua, & funebres orationes nonnullae, qualis est Philippica nona, & decima quarta. Extant item Demosthenis ἐπιτάφιος λόγος. Recte, opinor, ista conferentur. Atque, ut in genere dicam, non quod ego sentio, sed quod Dionysius Rhetor, homo in iudicando, & Demosthenis, si quispiam alius supra modum laudator, & defensor pugnacissimus iudicavit, ista a Demosthenis exornatiua oratio, in eos, qui pro patria occubuerant, videtur satis languida, & otiosa, nec oratoris dignitati, nec mortuorum laudibus, nec tantae hominum expectationi, in ea, praesertim occasione, respondere. Expendamus singula, & comparemus cum ea laudatione, qua habuit M. Tullius, in eos, qui in acie contra Antonium, die clausurarum extremum, vel etiam in Seruio Sulpitium, qui Legatus ad Antonium missus, egrum, quem iam tradebat spiritum, virgante vi morbi, in reipubl. caussa, profudit.

Primum, Demosthenis exordium, etsi verborum delectum, ornatifque periodis, satis videbatur excessum, tamen sensibus commune est. Ait enim, postquam illi haec prouincia imposta est a ciuibus, ut funebrem laudationem haberet in eos, qui pro patria occubuerant, diu quaesisse, quo pacto, tam generosos milites debitis laudibus afficeret, ad summum nihil inuenisse dignum eorum honoribus, quod, qui praesatit patriae, insitum omnium medullis, & visceribus, vitam amorem neglexerint, omnem humanarum laudum terminum excesserint. Sic igitur ille Demosthenes.

Ἐπειδὴ τοὺς σὺ τῶ τάφῳ κειμένους ἀνδρας ἀγαθοὺς, ἐν τῷ ᾧ τῶ πολέμῳ γεννημένους ἔδοξε τῇ πόλει δημοσία θάπτειν, καὶ προσέταξεν ἔμοι τὸ νομιζόμενον λόγον εἰπῆν ἐπ' αὐτοῖς, ἑσκόπων μὲν εὐδὺς ὅπως τὸ προσήκον ἐπάμειβεσθαι, δευτέρων δὲ καὶ σκοπῶν ἀξίως εἰπῆν τὸ τετελευτηκότων ἐν τῷ ἀδυνατῶν εὐρισκόντων οἱ γὰρ τὴν ὑπάρχουσαν πάντων ἐμφορον τῶ ζῆν ὑπερέδον ἐπιθυμίαν, καὶ τελευτήσασα χαλῶς μάλλον ἠβελήθησαν, ἢ ζῶντες τὴν Ἑλλάδα ἰδὲν ἀτυχέσαν, πῶς οὐκ ἀνυπερέβλητομ παντὶ λόγῳ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν χαλαλελοίωασιν.

Haec quidem pulchra, sed tamen vnicuique declamatorum est obuium, in istis exordijs a rerum pondere, & gravitate, qua se obrui dicunt, excusationem capere, vitium imbecilli-

tatem obtere, obsequium, non eloquentiam profiteri.

Quantò disertius, & rotundius Cicero. Vitam Diu immortales fecissent, P. C. ut viuo potius Seruio Sulpitio gratias ageremus, quam mortuo honores quaereremus, &c.

Hoc exordium, nec commune est, nec comparatum, sed graue, suauisque affectu temperatum: antithesis praeterea addit aliquid gratiae, & iucunditatis. *Viuo mortuo: gratias agere, honores quaerere.* Accedit, quod pro orationis mensura breue est: At Demosthenes, cum satis traxisset proemium, iterum in media oratione, nouum facit exordium, & priori quidem simile; quippe se a rei magnitudine semper excusat, num. 22. ἀπορῶ τί πρῶτον εἶπω προϊτάμματα γὰρ μοι πάντα εἰς ἓνα χαρὸν δύσκριτος καὶ δέξιμί μοι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν. Et in hoc secundo exordio nimis videatur sibi ex hac oratione gratiam, & gloriam, non mortuis honorem quaerere: nam, si benevolentiam ciuium habuerit, orationem suam, licet mediocrem, *χαρὸν, καὶ δόξαν* reportaturam insinuat. Haec non multum faciunt ad orationis, in hoc praesertim genere, grauitatem.

Iam in oratione, & laudatione qualis uterque sit, considera.

Demosthenes tritam scholae orbitam sequitur, nihil de hostibus, de belli genere, de ratione mortis, de ducibus, de victoria, & ceteris id genus loquutus, laudare incipit mortuos a patria, & parentibus in communi: *Ἀρετομαὶ δὲ ἀπὸ τῶ γένους αὐτῶν ἀρχῆς ἢ γὰρ εὐγένεια τῆ δὲ ἀνδρῶν ἐκ πλείους χρόνος παρὰ πάντων ἀνθρώποις ἀνομιολογήται.* Tum veteres, & communes fabulas longo orationis tractu narrare pergit, quod mortui Athenienses sunt, & eorum patres expulerint Amazones, Herculis liberos ab Eurystei crudelitate eripuerint, septē ducibus, ad Thebas, honores extremos mortuorum procurarint: deinde ad Xerxem, & Persica bella delabitur; quae sane, apud prudentes quodque iudicium, nimis frigida sunt, & otiosa. Quorum enim hic apparatus? quid opus erat Theseum, Herculem, Amazonas, Medos commemorare: an haec magis ad mortuos, quam ad alios quosque Athenienses attinebant? Quis non ineptum putasset Ciceronem, si aduersus Antonium fortes laudaturus, initium sumpisset a Romulo, & Remo, Tatius, & Sabinus; deinde

Frigidus laudat: omnia charactoi in Demostho

ongim
u-
e-
mplyf.
mā p
m no
sed
am
o orā
s.

om.
off. c

deinde Senonas, & Cymbros; mox Hannibalem, & Pyrrum protulisset? Quanto grauius, atque prudentius mittens omnia pareiga, Seruium Sulpitium proprijs afficit laudibus.

(Nam reliqua Seruii Sulpitij vita, multis erit, præclarisque monumentis ad omnem memoriam commendata, semper illius grauitatem, fidem, præstantem in republica tuenda curam, atque prudentiam, omnium mortalium fama celebrabit: Nec verò silebitur admirabilis quædam, & incredibilis, & penè diuina eius in legibus interpretandis, æquitateque explicanda scientia. Omnes ex omni ætate, qui in hac ciuitate intelligentiam iuris habuerunt, si vnū in locum conferantur, cum Seruio Sulpitio nõ suar comparandi, &c. Hæc hominis sunt propria, non ad trahendam moram, diludia.

*Dexteritas
Ciceronis in
laudando.*

In laudatione verò miitum, non quaerit, quæ ad Carthaginem trecentis antè annis, ab eorum maioribus gesta sunt, cum propriarum laudum satis amplam segetem nactus esset. Laudat in ducibus imperium, consilium, grauitatem, constantiam, magnitudinem animi, felicitatem. In Pansa, initium confliendi; in Hittio, succurrendi alacritatem; in Cæsare, castrorum strenuam defensionem, in legione Martia incredibilem virtutem: mox ad hostes cõuertitur, Antonium exhibet, tanquam latronem ex graui naufragio lacerum, cum paucis fugientem, solem ipsum eius infortunio latantem, fortissimorum verò Imperatorum victoria gratulantem. Hæc planè rei propria, & prudenti distributione composita, præclarisque motibus animata, vt in decursu videbimus.

Demosthenes tandem, post commemoratas Amazones, Eurysteos, Hercules, ad mediam ferè orationis partem denuò exorditur, & de proprijs mortuorum virtutibus dicit; commendat eos, quippe à prima ætate honestè acta, cum cognatis, & affinibus; à prudentia, quòd pericula Græciæ longè antè præuiderint; à fortitudine, quòd pro salute patriæ, neque fortunis, neque vitæ pepercerint.

Ab adolescentia honestè acta.

Demosth.

Οἱ γὰρ δὲ ἀρχῆς ἐν πᾶσι τοῖς παιδῶ-
μασι ἦσαν ἐπιφανῆς, τὰ πρόποντα κατὰ
ἡλικίαν ἀσχοῦντες ἐκείνων, καὶ πᾶσι ἀρε-
σκόντες οἷς χρὴ γονεῦσι, φίλοις, οἰκείοις. Hæc
Cicero, tanquam humilliora, omittit.

A prudentia.

Καὶ γὰρ εἰ τις ἐφόβητο καὶ νῆς πᾶσι κίνδυνος
τοῖς Ἑλλησιν οὗτοι πρότεροι ἀποδείξαντο. Hæc
prouisio periculorum, & belli suscipiendi con-
siliium, potiùs attinet ad duces. Benè in Pansa
Consule collocat M. Tullius Cicero.

(Princeps enim omnium Pansa prælij faciendi, & cum Antonio confligendi, fuit. Dignus Imperator Legionè Martia, digna Legio Imperatore: cuius si acerrimum impetum prohibere potuisset, vno prælio confecta res esset: sed cum libertatis auida Legio, effrenatiùs in aciem hostium irrupisset, ipseque imprimis Pansa pugnaret, duobus periculosis vulneribus acceptis, sublatus e prælio, Reipublicæ vitam reseruauit.) Quam prudenter dicta omnia: prouidentia, & animi magnitudo in Imperatore, volitans ardore belli alacritas in militibus exprimitur: deinde, quam bellè illud insinuat, *Vitam Reipublicæ reseruauit*: mox, *Ego verò hunc, non solum Imperatorem, sed etiam clarissimum Imperatorem iudico*: qui cum, aut morte, aut victoria, se satisfacturam reipublicæ spondidisset, alterum fecit aliterius, Dij immortales omen auertant. Hæc grauitè, & prudentèr pronuntiata.

A fortitudine. Demost.

Ἀλλὰ προσάντες καὶ παρακόντες ἀπαντα
προθύμια, καὶ σώματα, καὶ χρήματα, καὶ συμ-
μάχοις, εἰς ἑστῆρα ἡλθομεν ἀγῶνι, εἰς ὃν οὐ
ῥῆ τ' ἦν ψυχῆς ἐρείσαντο. Bene quidem, quòd tradentes omnia patriæ, prompto, & hilari animo, corpora, fortunas, socios, ad summum neque propriæ vitæ pepercerunt. Sed hæc etiam magis animata Cicero.

Sanguinem pro vita, libertate, fortunisque populi Rom. pro Vrbe, templisque Deorum immortalium profuderunt, & cæc. similia. Sanguinem profundere ἐμφατικώτερον dictum, quàm corpora, & fortunas tradere, aut vitæ nõ parcere.

Græcus Orator vnum habet insigne, vbi defunctorum virtutem animam Græciæ nominat. Demosthenes.

Δοκίμ' δὲ μοί τις ἄρ' ἐπὶ τῶν ὡς ἡ τῶν δὲ
τῶν ἀδελφῶν ἀρετῆ, τῆς Ἑλλάδος ἢ ἡμῶν ψυχῆ
τ' ἀνηδὺς ἐπιτεῖν. ἀμα γὰρ τὰ τε τούτων πνεύ-
ματα ἀπηλλάγη τῶν οἰκείων σωματίων,
καὶ τὸ τῆς Ἑλλάδος ἀξίωμα ἀνήρηται. Scio,
quia

quia si quispiam alius hoc dixisset, continuo frigidum, & Gorgianum Græculi dixissent: sed esto, valeat, quamquam auid dictu est, in istis totam vim, & animam fuisse Græciæ. Qui igitur fuerunt maiores: qui posteri futuri sunt: si anima Græciæ in istis extincta est. Modestius Cicero.

(Quamobrem, maximum quidem solatium erit propinquorum, eodem monumento declarari, & virtutem suorum, & pietatem, & senatus fidem, & crudelissimi memoriam belli: in quo nisi tantâ militum virtus extitisset, paricidio M. Antonij nomen populi Ro. occidisset.) Non dicit, eorum virtutem animam fuisse Reipublicæ: sed eorum virtute liberatum ab interitu populi Romaninomen: quod satis per se magnificentum est.

Demosthenes postremò, per singulas Atheniensem tribus excurrens, ostendit milites domesticis laudibus, ab auctore quippe, & fundatore suæ cuiusque tribus, fuisse incitatos ad decus; quod, ut ostendat, veteres, & aniles fabulas commemorat, quas & frigide rebus suis accommodare plerumque cogitur: ut, cum dicit Pandionidas, hoc est, Pandionidis tribus milites, a Procne, & Philomela fuisse stimulos ad gloriam, quod noluerint inferiores mulieribus videri. Primum, parva laus est, quod conferantur cum mulierculis. Deinde quanta disparitas inter mulieres priuatas, rixas exercentes cum adultero, & stupratore, atque veteri sui foetum membratim dissectum, coctum, elixum, execrandæ mensæ apponentes, & inter generosos milites, cum legitimis hostibus confligentes, pro patriæ salute, & gloria. Verba eius sunt.

Græci milites Pandionidis tribus, cū Procne, & Philomela parū apud Demosthenem comparati.

Παρθένους πανδιονίδα σ. Πρόκνην, & Φιλομήλαν, τὰς Πανδίωνος δουλέρας, ὡς ἐπιμαρτυροῦν τῆρα, διὰ τὴν εἰς αὐτὰς ὕβριν. οὐ βραχύτερον δὲν εὐόμιζον. αὐτοῖς, εἰ μὴ συγγενή φανήσονται, ἢ θυμὸν ἔχοντες ἰσχυέρας, ἐφ' οἷς τὴν Ἑλλάδα ἐβροδὸν ὕβριζομένῃν.

Nec grauiora, quæ de Oeneo, Hippothoonate, Aiace immiscet, fabulosa omnia, etiam pleæque probrosa.

Quantiò prudentiùs Latinus Orator in istis non λεπτολογία, per singulas legiones discurrens, sed vnam duntaxat Martiam, quæ se fortissimè gesserat, lectissimis verbis commendat.

CICERO.

Dignus Imperator Legionè Martia, digna

Legio Imperatore: (&) quæ mihi videtur diuinius ab eo Deo traxisse nomen, à quo populum Romanum generatum accepimus. Hæc sobrie, & prudenter insinuata.

Iam, quæ de ratione belli, & hostibus, & defensione libertate dicenda erant, nullatenus, vel parce attingit.

DEMOSTHENES.

Νομίζω τοίνυν καὶ τὴν χώραν ἡμῶν ἐπιβῆναι τοὺς πολεμίους, πρὸς τῆν ἑλευθερίαν ἀναμύσηται τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἀπὸ τῆν γενῆσαι. Parum hoc est dicere, quod eorum virtute repressi hostes, in Atheniensium fines non insulerint. Qui tandem illi hostes? At Latinus Orator, ut gloriam mortuorum illustriorem faciat, rectè hostium immanitatem, & pericula recip. exaggerat.

CICERO.

Bellum inexpiabile infert quatuor consulibus, vnus omnium latronum teterimus: gerit idem bellum cum senatu, populoque Romano: omnibus, quanquam ruit ipse cum suis, gladios, pestem, vastitatem, cruciatu, tormenta denuntiat: Dolabellæ feru, & immane facinus, quod nulla barbaries possit agnoscere, id suo consilio factum esse testatur. Deinde, & prodigium illud, & portentum L. Antonius, insigne odium omnium hominum (vel etiam, si Diuiderint, quos oportet) omnium Deorum. Refugit animus P. C. eaque dicere reformidat, & de hostibus, & periculis. Quæ omnia faciunt ad clarissimam laudem eorum, qui illos fuderunt, & victoriam suo cruore Reipublice pepererunt: à quibus, non tantum fines, sed vitæ, libertatem, fortunas, vibem, templa, & cætera seruata ostendit.

Vterque perorat παθηλικῶς.

DEMOSTHENES.

Οἱ μὲν δὲν ζῶντες οἰκείοι τούτων ἑλεφνοί, παθος Δοταίου ἀνδρῶν ἐστερημένοι, καὶ σωηθείας μολλῆς, καὶ φίλων ἀνδρῶν οὐδὲν εὐεργετούμενοι, καὶ τὰ σπυαίνε. ἢ πατρίδ' ὅρα γὰρ ἐρημῆ, καὶ δακρύων καὶ πένθοις πλήρη.

Hæc tamen subtristia, cum præsertim pacem, & otium, fortes viri sua morte peperissent. Itaque addit,

Οἱ δὲν εὐδαίμονες τῶν δικαίων λογισμῶν πρῶτον ἢ ἀντὶ μικροδολίας, καὶ τὰ πάντα ἐκκλῆσαν ἀγῆρω καὶ ἀλείπουσι.

E 3

CICERO.

CICERO.

CICERO.

Ciceronis affectus lo-ge prastan- tiores,

Carere dicit affines ijs viris, quos laudare, quam lugere prastat: mox erumpit in illam praeclaram vocem. O fortunata mors, qua natura debita pro patria est possimum rediissa. (&)

(In fuga foeda mors, & victoria gloriosa. Deinde, Actum igitur praeclare vobiscum, fortissimi, dum vixistis: Nunc vero etiam, sanctissimi milites, quod vestra virtus, nec oblivione, qui nunc sunt, nec recitencia posterorū insepulta esse poterit, cum vobis immortale monumentum, suis penē manibus Senatus, populusque Romanus extruxerit, &c. que persequar fusijs in tractatu de imitatione. Planē Tullius Demosthenem obruit: Neque tantū habet morus miserationis, sed etiam laetos, grandes, heroicos, qualis est ille.

Motus Ciceronis Heroicus.

O solem ipsum beatissimum, qui antequam se abderet, fratris cadaveribus parricidarum, cū paucis fugientem vidit Antonium. Omnino, qui utriusque vitiosioris λόγος consideratē voluerit inter se conferre, inueniet Ciceronem multis partibus grauiorem, quanquam laudationes in istis orationibus ex parte tantum attingit, alia enim tradenda susceperat. Quid igitur, si in id omnem styli aciem conuertisset?

Chabria florentissimi ducis apud Demost. parū cumulatā.

Iam vero, quae de Chabria dicuntur, aduersus Leptinē, qui tot bella gesserat, tot trophaea exerceat, tot Reipublicae decora pepererat, quomodo possint, cum minima Ciceroniani stili laudatione comparari. Sunt enim ista factis simplicia, & narratiua.

DEMOSTHENES.

Orat. aduersus Leptin. n. 121.

Ἰσθὶ δὴ διω ἴσως, καὶ ἀνεὸ τῆ παρ' ἐμοῦ λό- γού, δὲ ἀποδῶκε χαλρίας ἦν ἀνὴρ, οὐ μὲν καλὸν γέ οὐδὲν καμὲ δὴ βραχέων ἐπιμηδῆ- ναί τ' πεπραγμένα αὐτῶ. δὲ ἴ διω τρέπομε ἡμῶς ἔχων πρὸς ἀπαντας Πηλοποννησίου πα- ρετῶ ζατ σὶ δῆβαις, καὶ ὡς Γοργόπαν ἀπέ- τεινε σὶ Ἀργίνη, καὶ δὲ αὐτὸν Κύπρω τρέπω- ἔστη, καὶ μὲν ἀταδτα σὶ Ἀργίπῳ, καὶ ὅτι πᾶ- σαν ἐπελδῶν ὀλίγου δέου χάραν οὐδαμῶ το ἴ τῶ δέου δνομαδουτ' αὐτοῦ καλῆσχομεν, &c. quae historico penē stylo pertexuntur, sine aculeis oratorijs. Quod si istis

Pompeius Ciceronis op-ponatur!

Quis igitur hoc nomine scientior vnquam, aut fuit, aut esse debuit? qui è ludo, atque pueritiae disciplina, bello maximo, atque accerrimis hostibus, ad patris exercitum, atque in militiae disciplinam profectus est, qui extrema pueritia miles fuit summi Imperatoris, in- eunte adolescentia, maximi ipse exercitus Im- perator? qui saepius cum hoste conflixit, quam quispiam cum inimico concertauit: plura bel- la gessit, quam caeteri legerunt: plures prouin- cias confecit, quam alij concupierunt: cuius a- dolescentia ad scientiam rei militaris, non a- lienis praeceptis, sed suis imperijs: non osten- sionibus belli, sed victorijs: non stipendijs, sed triumphis est traducta. Quod denique genus belli esse potest, in quo illum non exercuit fortuna reipub. ciuile, Africanum, Transalpi- num, Hispaniense, &c.

Pro lega Manli.

At dicet, Chabrias non erat Pompeius, fa- teor: habuit tamen in Chabria satis nobile ar- gumentū, quod paru cumulatē tractauit: Nā, si quae ad Thebas, quae in Aegina, contra Gor- gopan, quae in Cypro, quae in Aegypto, vel mi- nimio splendore orationis petentisuiset, eximiū habuissent decus. Nunc autem virum tot tro- phaeis clarum laudans ἀνοιδῶτος, inquit, χα- λρίας ἦν ἀνὴρ.

Quanto amplius, vel vnum Caesaris adhuc pueri factum persequitur Cicero.

(Laudo, laudo vos (Quirites) cum gratissi- mis animis prosequimini nomen clarissimi adolescentis, vel pueri potius, sunt enim facta eius immortalitatis, nomen aetatis, multa me- mini, multa audiui multa legi, nihil ex om- ni saeculorum memoria tale cognoui, &c.

In suis porò laudibus, penesapē nimius est Ciceros quanquam, & speciosum habet argu- mentum, & aliqua temperat verecundia.

Qualis v- terque in suis laudi- bus.

At Demosthenes, satis inuerecunde se lau- dat, cum dicit, multos quidem superioribus temporibus extitisse oratores celeberrimos, puta, Callistratos, Aristophontes, Thrasymbi- los; neminem autem ex omni saeculorum fa- ma competentem, qui se totum Reipublicae dederet, praeter se, & omnibus melius edicta scribere, negotia administrare, legationes o- bire.

Verba eius sunt.

Καὶ τοι πολλοὶ παρ' ἡμῖν ἀνδρες Ἀθηνῶσι γεγονῶσι τρεῖστορες ἐνδούχοι, καὶ μεγάλοι πρὸ ἐμοῦ

ἐμοῦ Καλλίσρατος ἑκείνου, Ἀριστοφάνε κεφαλῶς, Θρασύβουλος, ἕτεροι μύριοι, ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς τούτων πώποτε διὰ παντὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς ὁδὸν τῆ πόλει, & c.

In orat. de corom. n. 385.

Tandem addit: ἐπεὶ οὐ μὲν δὲ ὑπερῆμαντό, τοχὸν τῆ ἀναθητῶν, ὁ μὲν δὲ ὑπερῆμαντο, μῆτε γράφοντ' γράφαι ἀν' ἐμοῦ βέλλειον ὀνόμα, μῆτε πράττοντά τε πράττειν, μῆτε πρεσβύοντα πρεσβύτα προσημότερον, μῆτε δικαιοτέρον, διὰ ταυτὰ ἐν ἀπασι μὲν αὐτὸν ἔτασσον. Hoc est planè arrogans dictum.

Quid, si Catilinam fregisset, aut Parthos ex Amano expulisset, & triumphos Romanos fuisset meritis, quæ omnia Ciceroni contigent?

In vituperando mordax est, atque amarulētus Demosthenes, & quavis vespa acerbior. Extrat omnium nobilissima eius oratio pro Corona, in qua tamen multa, plena tedi legentibus occurrunt. Illud vnum, quod est omnium consensu illustrissimum, non præteribo. Confert suam fortunam cum AEschinis conditione, per antithesin, & postquam de sua pueritia, institutione, diuitijs, rebus gestis dixit, quæ poterat, inuehitur in Aeschinē, eique obijcit, quod in magna egestate fuerit educatus, vna cum patre, ad ludum literarium festitans, atramentum terens, & subsellia spongijis detergens, & pædagogium verrens, famuli vicem obiens, non ingenui.

DEMOSTHENES.

Πᾶς μὲν οὖν μὲν ἀπολλῆς ἀδείας ἐτράφησθε ματῶ πατρὶ, πρὸς τῶν διδασκαλείῳ προσενδρεύω, τὸ μέλαν τρίβων, & τὰ βάρβαρο γγίζων, καὶ τὸ παδα γωγέον κορῶν, οἰκίτου τὰ ξιν οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχω.

Πογγι-

Hæc mordacia quidem, sed maledicta de trinio. Non est enim, inquit Seneca, in paupertate vitium; multo minus in ea humili opera, quam filius patri nauabat.

Prudentius, & grauius Cicero, cum Antonio obijcere potuisset, non quidem istas AEschinis sordes, sed familiæ paupertatem: hanc contumeliam non dicit, sed vitia obijcit, & ita filium perstringit, vt patris innocentia parcat.

CICERO.

Visne igitur te inspiciamus à puero sic opi-

noi, à principio ordiamur. Tenesue memoria prætextatum te decoxisse, patris, inquit ista est culpa est, concedo: etenim est pietatis plena defensio. Illud tamen audaciæ tuæ, quod sedisti in quatuordecim ordinibus, cum esset lege Roscia deoctoribus certus locus constitutus; quamuis, qui fortunæ vitio non suo decoxisset.

Hæc generosa, & neruosa; excusat paupertatem, accusat hominem.

Quid verò vbi priuatas familiæ sordes, in Pilone infectatur, quanta illud ipsum generositate, quanta gratia facit.

Nihil apud hunc lautum, nihil elegans, nihil exquisitum (laudabo inimicum) ne magnoperè quidem quidquam præter libidines sumptuosum, ut oreuma nullum, maximi calices, & hi, ne contemnere suos videatur, placentini: extructa mensa, non conchilijs, & pisceibus, sed multa carne subtracida, serui sordidati ministrant, nonnulli etiam senes: idem coquus, idē Atriensis, pistor domi nullus, nulla cella, panis, & vinum à propola, atque de culpa, Græcistipati, quini in lectulis sepe plures, ipse solus, bibitur vsque eo, dum de solio ministratur, vbi galli cantum audiunt, auum suum reuixisse putat, mensam tolli iubet.

Testinias & gratia Ciceronis in vituperationib. qua virtus Demosthenis defuit.

DEMOSTHENES.

Demosthenes post hæc obijcit Aeschini vitium seruitium inter Mystas Cereris, quod matris inuitanti libros lectitaret, hinnulorum pellibus, & aqua lustrali expians initiatos, dein extergens luto, & furfuribus, mox confurgens ab initiatione canere iuberet ΕΨΥΓΟΝ ΚΑΚΟΝ ἄστυ, sed Thiasos quoque per vibem duceret sceniculo, & alba populo redimjtos, serpentes atollens, & clamitans Eue Saboe, & interim saltitans, hyes Attes, Attes hyes ipse auspex antambulabo, & Laternarius, ex quo Mercedis loco ab aniculis capiebat placentas, & scriblitas.

Demosth. mordacissimè Aeschinē in se trinitalibus maledictis.

Τῆ μητρί τελέσσι τὰς βίβλους ἀνεγίνωσκες, & τ' ἀλλά σιωπεκώρου, τὴν μὲν νύκτα νεβρίζω, & κρατίζω, & χαλαρὰ τοὺς τελευμένους, & ἀπομάττων τῶν πηλῶν, & τὰς πητύροις, & ἀνασὰς ἀπὸ τῆ καθαρμῶ, & κελύωμ λέγειν ἔφρουσον κακὸν, εὐρον ἀμεινον ἐπὶ τῶ μηδὲνα πώποτε τηλικούτοιο ὀλολύξαι σεμνωμῶμω, ἐν δὲ τὰς ἡμέρας τοὺς καλοὺς βιάσους ἀγων δια τ' ὁδῶν τοὺς ἐσφακαμένους τῶ μαρῶδρω.

De corona.

τοὺς κλυ-

*Parias ser-
pentium pro-
prium.
Attos, sua
Attos homo
ratur à
Phrygius,
vi minister
magna ma-
tris.
Harpocra-
tio.
Longè aliter
Cicero Lu-
percalia
obiicit An-
tonio, quam
Demosthe-
nes Aeschini
Ceveris
mythoria
Ciceronis
aculeata
oratio.*

δρα, καὶ τῆ λευκῇ τοὺς ὄφεις τοὺς παλαιὰς θλί-
βων, καὶ ὑπὲρ τὴ κεφαλῆς αἰωροῦν, καὶ βοῶν Ευοῖ
Σαβοί, καὶ ἐπορχέμεν, καὶ ἡς Αἴτης, Αἴτης ἡς
ἐξάρχος, καὶ προσηγμένα, καὶ κηφόρος, καὶ λιχ-
νοφόρος, καὶ τὸ τοιαῦτα ὑπο τῶν ῥαϊδίων προ-
σαγερούμεν, καὶ μισθὸν λαμβάνων τῶν ἐν-
δρυπία, καὶ τρέφους καὶ νελάτα.

Hæc quidem omnino per se, & ridicula, &
mordacia: magnificentius tamen aliquantò Ci-
cero Lupercalia obiicit Antonio, quam ille Ce-
teris mytheria Aeschini, neque enim simplici
narratione rei contentus est, sed præterea faces
dicendi.

CICERO.

Ad Lupercalia veniamus, non dissimulat,
Patres conscripti, apparet esse commotum: Su-
dat, pallet, quidlibet, modò ne nauferet, faciat,
quod in porticu Numicia fecit.

Quid hæc oratione vehementius? pergir. Quæ
potest esse tantæ turpitudinis defensio? cupio
audire: vt videam vbi Rhetoris tanta merces,
vbi campus Leontinus appareat.

Sedebat in rostris Collega tuus amictus toga
purpurea, in sella aurea coronatus ascendis:
accedis ad sellâ: ita eras Luperus, vt te esse Cõ-
sulem meminisse deberes. (& cæt. mox) At eti-
am misericordiam captabas: supplex te ad pe-
des abiciebas: Quid petens: vt seruires? Tibi vni
peteres: qui ita à puero vixerat, vt omnia pate-
rere, facillè seruires: à nobis, populoque Roma-
no mandatum id certè non habebas. O præcla-
ram illam eloquentiam tuam, cum es nudus
concionatus? Quid hoc turpius, quid scædus?
quid supplicij omnibus dignius? Num expe-
ctas dum te stimulis fodiam? hæc te, si vllam
partem habes sensus, lacerat, hæc cruentat ora-
tio (& cæt.)

Sunt planè ista fulmina, non iocatur circa
Panis ceremonies, & Luperorum caprinas pel-
les, huiusmodi minutias discutiens, sed vehe-
mentissimam orationem vibrat, quæ vel à sta-
tua penè ruborem exprimeret. Scio facta esse
dissimilia, nec non orationis genera: sed De-
mosthenes etiam in oratione de falsa legatio-
ne, vbi graui, & incenso sermone opus erat, in
seruida quippe exclamatione, hæc eadem de
titiuo maledicta intorquet.

DEMOSTHENES.

Καὶ τοιαῦτα σιωπιδὲς εἰαυδῶ πεπραγμένα ὁ

ἀκάθαρτον τολμήσει βλέπειν εἰς ὑμᾶς, καὶ τὴν
βεβιωμένον αὐτῶν βίον αὐτῆς δὴ κάλα ἐρεῖ
λαμπρῆ τῆ φωνῆς οἷς ἐλαγε ἀποπνίγομαι.
Magna exclamatio, & quæ faces promittit:
mox degenerat in leuia conuicia. οὐκ ἴσασιν
οἱ τοὶ μὲν δὲ ἀρχῆς τὰς βίβλους ἀναγινώ-
σκοντα τῆ μεγάλῃ τελευτῇ, καὶ πᾶσα ὄντα ἐν τοια-
σοις, καὶ μετῴσιν ἀνθρώποις κυλινοῦ μέρου,
μετὰ ταῦτα ἡ τῆς ἀρχῆς ὑπογραμματοῦν-
τα, καὶ δύο ἢ τριῶν δραχμῶν πονηρὸν ὄντα,
τὰ τελευτῆ ἡ ἑνα γὰρ ἐν χορηγίῳ ἄλλο-
τῆς ἐπὶ τῶν τετραγωνιστῶν ἀγαπητῶς παρα-
δεδόμενον ποῖον οὐν ἐρεῖς βίον, ὃν οὐ βεβίωκας.

Et tamen talium sibi conscius facinorum
impurus iste vos audebit intueri? & actum à se
vitam clara statim voce prædicabit? quæ res
mihi spiritum intercludit. Num hi sciunt te à
primordio ætatis lectitasse libros matri initi-
anti: & puerum etiam, tum in cœtibus Liberi
patris, & inter ebriosos homines esse voluta-
tum. Post autem scriptioni apud magistratus
dedisse operam, & propter binas, aut ternas
drachmas fuisse sceleratum. Postremò non ita
olim alienis sumptibus, ad tertias partes acti-
tandas, cum tecum bene agi putares, victitasse?
Quam igitur vitam referes? quam non vixisti.

Hæc sunt, quæ apud Demosthenem in inue-
ctiuis plus habent vehementiæ: sed quàm ama-
rulentæ hæc Ciceronis vehementia.

CICERO.

Sumpstisti virilem togam, quam statim mu-
lièrem stolam reddidisti. Primò vulgare scõ-
rum, certa flagitij merces, nec ea parua, sed cito
Curio interuenit, qui te à meretricio quæstu
abduxit: & tanquam stolam dedisset, in matri-
monio stabili, & certo collocauit. Nemo vn-
quam puer emptus libidinis caussa, tam fuit
in domini potestate, quàm tu in Curionis, &c.
quæ Demosthenis vehementia nullo modo ce-
dunt: sed (& vt personas decet) grauiora sunt.

Quæ verò contra Philippum vehentiora
dicuntur, ea sunt.

DEMOSTHENES.

Οὐ μόνον οὐχ ἔμμενον ὄντα, οὐδὲν προ-
σέχοντα οὐδὲν τῆς ἑλληνικῆς ἀλλ' οὐδὲ βάρβα-
ρῆ ἐν τεύθειν, ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ' ὀλέθρου
Μακεδόνων ὅθεν οὐδὲ ἀνδράποδον παρὰ δάρον
οὐδὲν

2. Philip.
Vehementia
Ciceronis,
in inuestigan-
do cum in-
dignatione
coniuncta.

Fastidiosis-
sima De-
mosth. ora-
tio in Phi-
lippum